

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens
arbete för rättvisande och likvärdig betygssätt-
ning vid Torpskolan skolenhet 2 i Lerums
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Torpskolan skolenhet 2 i Lerums kommun avseende verksamhetens kvalitet inom huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska kvaliteten i huvudmannens styrning och ledning för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning så att elevernas betyg speglar deras kunskaper.

I granskningen ingår två områden med följande frågeställningar:

1. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?
2. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

Granskningen avgränsas till huvudmannens styrning och ledning för att främja en rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskolan. Rektorns arbete för en rättvisande och likvärdig betygssättning i relation till bland annat lärares arbete inom skolan bedöms inte i denna granskning. Lärares praktiska arbete med att planera och genomföra undervisningen samt kontinuerligt bedöma elevers prestationer, så att de vid tidpunkten för betygssättningen har underlag för en allsidig bedömning och rättvisande betygssättning, ingår inte heller i denna granskning. Frågan om huruvida ledningsstrukturen på skolenheten överensstämmer med 2 kap. 9-10 § skollagen (2010:800) bedöms inte heller inom ramen för denna granskning.

Granskningen omfattar 30 huvudmän med utvalda grundskolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Detta beslut avser Torpskolan skolenhet 2 i Lerums kommun. Skolinspektionen har genomfört en intervju med skolenhetens rektor och vikarierande rektor samt en intervju med skolchef, verksamhetschef för grundskola och förskola och verksamhetsutvecklare. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 15 november 2021 av utredarna David Carvajal och Lisbeth Ahlqvist. Ytterligare en intervju med verksamhetschef för grundskola och förskola hölls via videolänk den 8 december 2021. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2022.

Fakta om verksamheten:

Torpskolan skolenhet 2 är en kommunal skolenhet belägen i Lerums kommun. Skolenheten har cirka 330 elever i årskurserna 6 till 9 och leds av en rektor för arbetslag A och C och av en vikarierande rektor för arbetslag E. Skolenheten har valts ut utifrån att den statistiskt visar en bestående avvikelse mellan resultaten på nationella prov i årskurs 9 och elevernas slutbetyg. Beräkningen av genomsnittlig andel elever som fått ett högre slutbetyg än provbetyg är baserad på data över de senaste fem tillgängliga läsåren. Detta innebär data från läsåret 2018/19 och fem år bakåt.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet. Om huvudmannen bedöms uppfylla kvalitetskriterierna med låg kvalitet eller med viss kvalitet anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna med hög kvalitet begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

I granskningen ingår två områden. För varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet.

Huvudmannens uppföljning och analys gällande rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Huvudmannens åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas huvudmannens arbete med uppföljning och analys i relation till rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskoleenheten.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen bevakar regelförändringar och har regelbundna dialoger med rektorn om bedömning och betygssättning i flera olika forum. Granskningen visar vidare att huvudmannen inhämtar underlag från den aktuella skolenheten och tar fram underlag utifrån nationell statistik. Huvudmannen analyserar också det insamlade underlaget utifrån olika perspektiv. Granskningen visar även att huvudmannen gör jämförelser av betygssättningen för den aktuella skolenheten med andra skolor inom och utom huvudmannens organisation. Huvudmannen knyter också jämförelserna till aktuell forskning och beprövad erfarenhet.

Huvudmannen har regelbunden dialog med rektorn om betygssättning

Granskningen visar att huvudmannen bevakar regelförändringar och har regelbundna dialoger med rektorn om bedömning och betygssättning i flera olika forum. Av intervju med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen bevakar regelförändringar och håller sig uppdaterad på information och nyheter. Bedömning om hur regelförändringar ska implementeras avgörs från fall till fall, men vid större förändringar tar huvudmannen upp regelförändringen med rektorerna, berättar representanter för huvudmannen. Enligt huvudmannens representanter utgår arbetet på skolenheterna från de nationella styrdokumenterna och huvudmannen följer upp att regelförändringar implementeras på skolenheterna. Av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att ett forum för dialog om betygssättning är de veckovisa rektorsmötena som huvudmannen leder. Vid dessa möten deltar samtliga rektorer inom huvudmannens organisation och här tas

frågor om bedömning och betygssättning upp men även andra frågor som är angelägna för skolornas verksamheter. Representanter för huvudmannen och rektorn beskriver vidare fler forum där utmaningar inom betygssättning och implementering av arbetssätt kring betygssättning diskuteras. Ett av de forum som finns för dialog, utöver de veckovisa rektorsmötena, är de månadsvisa områdesmötena som leds av huvudmannen. Där möter rektorer från årskurserna F–5 och 6–9 varandra för diskussioner om bland annat bedömning och betygssättning för att säkerställa likvärdigheten i bedömningen av elevernas kunskaper vid övergång mellan årskurserna. Ett annat forum för dialog är de tvärgrupper som finns för rektorerna i årskurserna 6–9 där betygsresultaten särskilt analyseras inför skolenheternas kvalitetsrapporter. Tvärgrupperna leds då av rektorerna där representanter för huvudmannen deltar efter önskemål från rektorerna. Av rektorsintervju framgår att rektorn får snabb kontakt och stöd av huvudmannen när det finns olika utmaningar kring betygssättningen. Rektorn berättar till exempel att hen och verksamhetschef haft dialog med varandra när vårdnadshavare ifrågasatt betygssättningen. Av intervjun med representanter för huvudmannen framkommer att dialoger om rättvisande och likvärdig betygssättning med den aktuella skolenheten sker främst i beskrivna forum.

Av intervjuer med representanter för huvudmannen och rektor framgår att när regelförändringen om att särskilt beakta resultaten av nationella prov vid betygssättning kom år 2018 togs detta upp av huvudmannen med rektorerna. Representanter för huvudmannen berättar att rektorerna uppmanas att implementera regelförändringar på sina skolenheter och vid rektorsintervjun framgår att huvudmannen följer upp att rektorerna har implementerat aktuella förändringar. I intervju med rektorn framkommer att i samband med att regelförändringen om att särskilt beakta resultat på nationella prov kom så togs regelförändringen upp på skolenhetens arbetsplatsträffar men att inget fördjupat arbete därefter skett på grund av inställda nationella prov under Covid-19-pandemin.

Huvudmannen samlar in underlag och som möjliggör analyser av betygssättningen utifrån olika perspektiv

Granskningen visar att huvudmannen samlar in underlag från den aktuella skolenheten och tar fram underlag utifrån nationell statistik. Av inkommen dokumentation och av intervjuer med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen har en struktur för att kontinuerligt samla in olika underlag från skolenheterna. Huvudmannen samlar in kunskapsresultat varje år vid läsårets slut för alla årskurser där det finns kunskapskrav och inhämtar rektorernas analyser av betygssättningen. Av inkommen dokumentation framgår att huvudmannen i den så kallade särskilda verksamhetsuppföljningen redovisar meritvärden, genomsnittlig betygspoäng, andel elever som når lägst betyget E samt behörighet till gymnasiet. I statistiken redovisas jämförelser mellan flickor och pojkar och för de tre senaste

läsåren. För gruppen nyanlända elever gör huvudmannen dessutom en särskild redovisning och analys. Huvudmannen jämför den genomsnittliga betygspoängen för ämnena svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska mot genomsnittlig betygspoäng på nationella prov och mellan flickor och pojkar samt kommunsnitt gentemot rikssnitt. Av inkommen dokumentation framgår att huvudmannen, i den verksamhetsuppföljning som gjordes innan de nationella proven ställdes in, konstaterar att det finns diskrepanser som behöver åtgärdas mellan betygen och resultaten på nationella prov på kommunens skolenheter. Representanter för huvudmannen berättar att huvudmannens redovisningar görs på aggregerad nivå för kommunen men att underlagen också kan användas för att göra undersökningar på enskilda skolenheter. För den aktuella skolenheten har huvudmannen till exempel för ett tidigare läsår identifierat diskrepans i ämnet matematik medan det för senaste tillfället med resultat från nationella proven fanns diskrepanser i ämnena svenska och engelska. Huvudmannen samlar även in rektorernas analyser om betygssättningen från skolenheternas kvalitetsrapporter. Representanter för huvudmannen berättar att huvudmannen fångar upp avvikelser på enskilda skolenheter om rektorerna missar att uppmärksamma dessa.

Av intervju med rektorn framgår att skolenheten samlar in kunskapsresultat fyra gånger under ett läsår. Rektorn samlar in mitterminsresultat under höst- och vårtid samt betygsresultat vid december och juni månad och gör jämförelser när resultaten tagits fram. Rektorn berättar att huvudmannen begär in underlag av betygsresultat för juni månad vilket huvudmannen använder i det systematiska kvalitetsarbetet efterföljande höst. Rektorn berättar vidare att de tar fram uppgifter till huvudmannen utifrån en mall där särskilda krav på uppgifter som ska inrapporteras framgår. Rektorn kan därefter fylla på med uppgifter som hen önskar lägga till. Rektorn uppger att huvudmannen inte särskilt begär in uppgifter om skillnader mellan resultat på nationella prov och betyg för den aktuella skolenheten. I huvudmannens särskilda verksamhetsuppföljning framgår att huvudmannen själv hämtar in dessa uppgifter.

Huvudmannen analyserar kunskapsresultaten utifrån flera olika perspektiv

Granskningen visar att huvudmannen analyserar det insamlade underlaget utifrån olika perspektiv. Av inkommen dokumentation och av intervju med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen både sammanställer och analyserar kunskapsresultaten på aggregerad nivå och inhämtar skolenheternas analys av kunskapsresultaten. Vidare framgår av inkommen dokumentation att huvudmannen analyserar bland annat genomsnittlig betygspoäng på nationella prov gentemot slutbetyg och där kommunens aggregerade resultat jämförs med rikets samt att resultatet även redovisas för flickor och pojkar. Huvudmannen analyserar även genomsnittlig betygspoäng för elever som inte är behöriga till de nationella gymnasieprogrammen och kan utifrån resultaten fastställa att dessa elever är godkända i

flera betyg men inte för de ämnen som ger behörighet. För att få en uppfattning om vad som krävs för att elever ska kunna utvecklas så långt som möjligt gör huvudmannen även en sammanställning över vilka elever som har mer än godtagbara kunskaper i årskurserna 3 och 5. Huvudmannen redovisar också kunskapsresultaten för nyanlända elever som ett led i en pågående samverkan med Skolverket. I den senaste analysen har huvudmannen kommit fram till att den vanligaste anledningen till att nyanlända elever inte är behöriga till ett nationellt gymnasieprogram är att de saknar betyg i ämnet engelska. Vidare har huvudmannen kunnat konstatera utifrån den senaste analysen att likvärdigheten i betygssättningen på aggregerad nivå var lägre hos huvudmannen i jämförelse med riket för ämnena svenska, matematik och engelska. Huvudmannen kunde även observera att flickor i högre grad än pojkar fick högre betyg än vad resultat på nationella proven visade. Huvudmannen har för den aktuella skolenheten över tid identifierat diskrepanser mellan betyg och resultat på nationella proven. För läsåret 2015/2016 identifierade huvudmannen diskrepans för ämnet matematik. Representanter för huvudmannen berättar att huvudmannen tillsammans med rektorn kunde härleda detta till lärares betygssättning. Därefter noterade huvudmannen inga särskilda diskrepanser förrän år 2019 då diskrepanser observerades för ämnena svenska och engelska. De skillnader i betygssättningen som observerades gjorde att huvudmannen planerade för att vidta åtgärder, som emellertid fick skjutas upp med anledning av Covid-19-pandemin.

Av intervjuer med huvudmannen och rektorn framgår att både huvudman och rektor bedömer att skolenhetens förutsättningar för att sätta rättvisande och likvärdiga betyg är goda. Huvudmannens representanter säger att skolledare har god kompetens och att skolenheten har hög lärarbehörighet. Av intervju med rektorn framgår att det finns god lärarbehörighet på skolenheten för ämnena svenska och engelska men att det är svårare att hitta behöriga lärare för ämnet matematik. Från skolenhetens senaste kvalitetsrapport framgår att rektorn i sin analys har jämfört genomsnittliga betygspoäng och lägst betyget E med de läsår då nationella proven genomfördes och att de där inte finner några samband eller mönster till avvikelse. I analysen drar rektorn slutsatsen att bedömningarna inte ändras avsevärt efter ett nationellt prov. Skolenhetens ämnesgrupper har under flera år arbetat med likvärdig bedömning och de nationella proven har samrättats vilket höjt bedömarkompetensen. Vidare berättar rektorn att de i sina analyser noterat att många elever känner sig stressade inför provsituationen, och att lärarkåren beskrivit att eleverna har en kunskapsutveckling efter nationella provtillfället där de får ytterligare möjligheter att uppvisa sina kunskaper.

Huvudmannen gör jämförelser av betygssättningen inom och utom huvudmannens organisation

Granskningen visar att huvudmannen gör jämförelser av betygssättningen för den aktuella skolenheten med andra skolor inom och utom huvudmannens organisation. Huvudmannen knyter också jämförelserna till aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Av intervju med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen sammanställer skolenheternas kunskapsresultat och värderar dessa. Huvudmannen använder sig av ett spridningsmått utifrån socioekonomiska förutsättningar och kan för årskurs 9 konstatera att huvudmannen har en mindre spridning mellan skolorna. Representanter för huvudmannen säger dock att skillnader mellan skolorna är intressanta i de fall som skolorna är jämförbara med varandra. Vidare berättar representanterna för huvudmannen att rektorerna är intresserade av hur andra skolor inom huvudmannens organisation arbetar för att utveckla verksamheten och att rektorerna hjälper varandra med detta. Av intervju med rektor framgår att skolläningen jämför skolenhetens resultat med vissa av huvudmannens andra skolor vid de årliga kvalitetsdagarna. På kvalitetsdagarna analyseras betygssättningen på individnivå vilket gör att rektorerna har god kännedom om varför betygssättningen ser ut som den gör på respektive skolenhet. Av inkommen dokumentation och av huvudmannens utsaga framgår att huvudmannen följer betygssättningen på kommunens skolenheter och gör jämförelser med jämförbara kommuner utifrån Skolverkets statistik. Huvudmannens målsättning är att nå likvärdiga resultat med likvärdiga kommuner inom samma regionala område utifrån Sveriges kommuner och regioners (SKR) Öppna jämförelser samt i relation med likvärdiga kommuner utifrån Databasen för kommuner och regioner (Kolada). För måttet likvärdig bedömning redovisar huvudmannen sitt resultat på aggregerad nivå i jämförelse med rikssnittet och för fördelningen flickor och pojkar. Representanter för huvudmannen och rektorn berättar också att huvudman och skolläning tar del av aktuell forskning genom föreläsningsbesök och utbildningar. I nuläget kopplas inte aktuell forskning specifikt till rättvisande och likvärdig betygssättning men forskningen kopplas till arbetet med pedagogiskt ledarskap och där ingår bedömning och betygssättning utifrån undervisningens kvalitet, uppger representanterna för huvudmannen och rektorn.

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas hur huvudmannen, utifrån vad som framkommer i analysen, initierar och stödjer olika åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning. Vidare granskas om huvudmannen har en plan för hur arbetet långsiktigt kan bidra till att vidmakthålla förbättringar inom området.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolinspektionens granskningen visar att huvudmannen tar övergripande ansvar för stödjande insatser för rättvisande och likvärdig betygssättning och ger förutsättningar för enskilda skolenheter att initiera insatser utifrån identifierade behov. Granskningen visar vidare att huvudmannen har ett långsiktigt arbete med kompetensförsörjning och utveckling av analys som stödjer arbetet för rättvisande och likvärdig betygssättning.

Huvudmannen initierar och stödjer insatser för rättvisande och likvärdig betygssättning

Granskningen visar att huvudmannen tar övergripande ansvar för stödjande insatser för rättvisande och likvärdig betygssättning och ger förutsättningar för enskilda skolenheter att initiera insatser utifrån identifierade behov. Av intervju med både huvudmannens representanter och rektorn framgår att huvudmannen stödjer skolenheterna i analyser av resultat, identifikation av behov och utformandet av åtgärder, vilket betyder att det finns en mängd olika behovsanpassade åtgärder som pågår samtidigt på skolenheterna. Av inkommen dokumentation och av intervju med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannens huvudsakliga stöd till rektorerna och skolenheterna är enheten för elevhälsa och utveckling (EEU). På enheten finns utvecklingsledare med olika kompetenser och om behov av särskild kompetens efterfrågas tar enheten in sådan sakkunskap via extern utbildningssamordnare. Bland annat har en matematikutvecklare vid EEU anlitats flitigt av skolenheterna. Representanter för huvudmannen berättar att när huvudmannen identifierade diskrepans mellan betyg och resultat på nationella proven för den aktuella skolenheten läsåret 2015/2016 fick skolenheten stöd av en matematikutvecklare vid EEU. Av rektorsintervjun framgår att matematikutvecklaren var ett stöd för hur lärarna kan tänka kring betygssättning. Matematikutvecklaren har också varit ett

stöd under den tid som skolenheten haft utmaning kring att rekrytera behörig matematiklärare. Efter läsåret 2015/2016 observerade huvudmannen inte fler diskrepanser vilken föranledde att inga ytterligare åtgärder vidtogs därefter. När det gäller arbetet med rättvisande och likvärdig betygssättning har huvudmannen emellertid bedömt att det i nuläget efter de senaste resultaten på nationella proven för huvudmannens skolor behövs en övergripande åtgärd som inkluderar samtliga skolenheter och som leds av huvudmannen och som kommer att påbörjas inom kort. Representanter för huvudmannen berättar att när huvudmannen år 2019 identifierade diskrepans mellan resultat på nationella proven och betyg på aggregerad nivå, skickade huvudmannen en beställning till EEU som skulle leda utvecklingsarbetet för likvärdig betygssättning. Arbetet avstannade dock på grund av inställda nationella prov under Covid-19-pandemin. Avsikten var, enligt representanter för huvudmannen, att utveckla arbetet med rättvisande och likvärdig betygssättning genom möten och workshop med rektorer. Av intervjun med huvudmannens representanter framgår även att huvudmannen därutöver skapar förutsättningar för rektorerna att träffas genom olika nätverk. Huvudmannens representanter berättar att när huvudmannen uppmärksammar att det finns vissa utmaningar på en skolenhet så skapar huvudmannen nätverk där rektorn får möjlighet att träffa andra rektorer som tidigare hanterat liknande utmaningar. Det kan även handla om olika typer av kompetensdelning, exempelvis att en hemkunskapslärare med stor kompetens på en skolenhet delar med sig av sin kompetens för hemkunskapslärare på andra skolenheter.

Av intervju med rektorn framgår att skolenheten arbetar med olika konferenser och forum för både arbetslag och ämneslag där lärarna utifrån olika konstellationer analyserar och följer upp betygssättningen. Huvudmannen har i sin utsaga också beskrivit den aktuella skolenhetens arbete med sambedömning och att lärarna rättar varandras nationella prov. EEU har också gjort insatser kring hur lärarna ska tolka kunskapskraven efter att delar av lärarkåren gett uttryckt behov att få stöd att tolka dessa. Förstelärarna inom huvudmannens organisation går också en utbildning i kollegialt lärande och har bland annat frågor om betygssättning i sitt uppdrag.

Granskningen visar vidare att huvudmannen har ett långsiktigt arbete med kompetensförsörjning och utveckling av analys som stödjer arbetet för rättvisande och likvärdig betygssättning. I nuläget avser huvudmannen att genomföra tidigare planerat utvecklingsarbete med bedömning och betygssättning tillsammans med implementeringen av de nya läroplanerna för grundskolan. Detta utvecklingsarbete utgår från en fördjupad analys av orsaken till diskrepansens uppkomst för att finna en strategi och utforma lämpliga åtgärder. En annan åtgärd som huvudmannen arbetar med är långsiktig kompetensförsörjning. Skolenheterna har god lärarbehörighet, enligt representanter för huvudmannen, och huvudmannen arbetar för att behålla men även fortsätta rekrytera behöriga lärare, bland annat för att skapa rätts-säkerhet kring betygssättningen. Vidare så arbetar huvudmannen långsiktigt med

att det systematiska kvalitetsarbetet ska vila på vetenskaplig grund, ett så kallat SKAV-arbete, där rektorerna tar del av vetenskaplig litteratur inom sina rektorsnätverk för att sedan arbeta vidare med detta på sina respektive skolenheter. Därutöver uppger representanter för huvudmannen att även om skolorna själv analyserar och finner åtgärder så följer huvudmannen upp skolenheternas arbete för att kunna fånga upp och ge stöd där huvudmannen identifierar att så behövs.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X David Carvajal

Föredragande

Signerat av: David Carvajal

I handläggningen av ärendet har även utredaren Lisbeth Ahlqvist deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/forutsattningar-for-rattvisande-och-likvardiga-betyg2/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen 4 kap. 3 § - Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Skollagen 4 kap. 5 § - Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 § (och 4 §) ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skollagen 4 kap. 7 § - Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Prop. 2009/10:165 s. 248

Rektorn och förskolechefen fattar alltid sina beslut om verksamheten inom de organisatoriska och ekonomiska ramar som huvudmannen beslutat om. Eftersom allt ytterst utgår från huvudmannens beslut kan huvudmannen emellertid aldrig avhända sig det övergripande ansvaret. Skollagens bestämmelser förutsätter således att huvudmannen anställer en rektor eller förskolechef som har kunskaper om skolans styrning och kan företräda huvudmannen på ett tillfredsställande sätt. Det delade ansvaret förutsätter en kontinuerlig dialog mellan huvudmannen och rektorn eller förskolechefen med uppföljning, utvärdering och rapportering av beslut.

Prop. 2009/10:165 s. 304

Syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring

Prop. 2009/10:165 s. 306

Kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen, t.ex. betygsstatistik och resultat av nationella prov. Det finns därutöver skäl att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten. Som exempel kan nämnas behovet av att analysera variationer mellan skolornas resultat och måluppfyllelse liksom likvärdigheten i skolors bedömning och betygssättning.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

s. 27

För att kunna följa upp hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen är det viktigt att huvudmannen dels genomför egna undersökningar, dels samlar in underlag från enheterna.

Som ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen behöver huvudmannen följa upp måluppfyllelsen och likvärdigheten inom alla skolformer och verksamheter. Elevernas kunskapsresultat är viktiga att följa upp, framför allt om det finns tecken på att betygssättningen inte är likvärdig.

s. 33

För att huvudmannen ska kunna analysera resultaten och måluppfyllelsen på en övergripande nivå krävs återkommande dialog med förskolecheferna och rektorerna. En bra dialog innebär att vara beredd att värdera, ompröva och förändra verksamheten. Huvudmannen behöver känna till på vilket sätt enheternas förutsättningar påverkar resultaten och vilka åtgärder som krävs för att de nationella målen ska vara möjliga att uppfylla.

s. 34

Det är angeläget att huvudmannen identifierar utvecklingsområden och beslutar vilka utvecklingsinsatser som ska prioriteras.

Det är viktigt att det finns en balans mellan å ena sidan huvudmannens ansvar för att ta ett övergripande beslut om inriktningen på utvecklingsarbetet och å andra sidan de identifierade behoven av utvecklingsinsatser på den enskilda enheten. Om huvudmannen i för stor utsträckning beslutar på vilket sätt enheten ska genomföra utvecklingsinsatserna är risken stor att rektorer och förskolechefer bara blir förvaltare och inte motorer i utvecklingsarbetet.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Betyg och betygssättning (SKOLFS 2018:247)**s. 42 ff,**

Lärarna, rektorn och huvudmannen har ett delat ansvar för att följa upp betyg och betygssättning. Huvudmannen följer upp för att fördela resurser till skolenheten eller skolenheterna inom huvudmannens organisation. Det innebär att rektorns och huvudmannens uppföljning av betyg är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.

För att kunna göra ändamålsenliga analyser av resultaten behöver statistik för betyg i de olika ämnena tas fram, sammanställas och analyseras. Det behöver även finnas statistik för betygen på de nationella proven.

För vissa skolformer publicerar Skolverket betygs- och provbetygsstatistik på skolenhetsnivå. Sådan statistik ger huvudmannen förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på de egna jämförbara skolenheterna förhåller sig till varandra och till riket som helhet. Huvudmannen har ett övergripande ansvar för att säkerställa att rektorn har förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, så att det är möjligt att följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper.

s. 45

Huvudmannen behöver analysera betygen ur olika perspektiv. Analysen ger möjlighet att identifiera eventuella omotiverade avvikelser mellan betyg och nationella provbetyg på skolenhetsnivå för att kunna säkerställa att provresultaten särskilt har beaktats vid betygssättningen. Det kan även handla om att analysera resultat på skolenhetsnivå, exempelvis utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön. Om det kommer fram att det förekommer avvikelser i betygssättningen, är det viktigt att huvudmannen undersöker vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte.

Om det visar sig att det förekommer omotiverade avvikelser på skolenhetsnivå, är det viktigt att huvudmannen analyserar vad avvikelserna kan bero på. Utifrån det kan huvudmannen till exempel behöva se över resursfördelningen till skolenheterna. Det handlar om att garantera rektorernas förutsättningar att säkerställa undervisningens kvalitet, att lärare får kompetensutveckling och att betygen sätts i enlighet med författningarna. Huvudmannen ska även se till att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, där några reglerar betyg och betygssättning.